

Posudek oponenta práce

Název práce: Principy daltonského plánu ve výchově mimo vyučování

Autor práce: Bc. et Bc. Anežka Hájková

Studijní obor: Pedagogika volného času

Posudek vypracoval: Mgr. Josef Nota, Ph.D.

Datum: 29. 04. 2020

Cílem této práce bylo „zhodnocení možnosti uplatnění daltonského plánu ve výchově mimo vyučování“ (str. 6).

Autorka v teoretické části velmi trefně otevírá problematiku výchovy mimo vyučování: je institucionalizována, vytváří požadavky na zúčastněné aktéry pedagogického procesu a vytváří pocit povinnosti. Primárně by výchova mimo vyučování měla naplňovat potřeby dětí různých věkových kategorií.

V teoretické části diplomantka popisuje situaci legislativních, organizačních, personálních a rodinných podmínek výchovy. Osobně za klíčovou v teoretické části považuji kapitolu 1.3.5 „vnitřní podmínky vychovávaných“. Tuto kapitolu považuji vlastně za úvodní k těm ostatním, konstrukci teoretické části ale respektuji a považuji za logickou a obsahově v pořádku.

V empirické části se autorka práce rozhodla navštívit prostředí družin tří základní školy, přičemž cílem bylo porovnat přístup daltonských škol od škol běžných. I když by se mohlo zdát, že pozorování nebylo tematicky zacílené a jde „jen“ o pouhý popis dění ve třídě, domnívám se, že tento otevřený přístup ke sběru dat může být metodologicky velmi výhodný. Popisy dění ve třídách školních družin považuji za velmi autentické a až obrazně ilustrativní. Zejména popis chování vychovatelek (napomínání dětí, ztišování křikem, vracení dětí od dveří na koberec za hlučnost, bodování dětí za splněné úkoly za účelem zlepšení kázně atd.) by mohl být vstupním bodem pro uvažování nad základním, vychovatelským postojem ve třídách školních družin: na jedné straně máme formální požadavky na výchovu mimo vyučování, na straně druhé máme pedagogickou realitu, kterou autorka kvalitativně nahlíží a popisuje s apelem na daltonské principy. Nechtíc se tak v těchto datech ukázala podstatná věc: formální deklarování příslušnosti školy k nějakému alternativnímu směru začíná a končí u

konkrétní pedagogické osobnosti, která je s dítětem v konkrétním vztahu a pedagogickou situací garantuje. To, že autorka na základě pozorování zjistila, že „daltonské“ třídy se od těch běžných liší jen pramálo, považuji za naprosto podstatný objev z celé práce. Škoda jen, že autorka s tímto závěrem z pozorování dále nepracovala, nedala toto podstatné zjištění do souvislostí, nezískala k datům z pozorování další data (např. za pomoci hloubkových, nestrukturovaných rozhovorů s vychovatelkami). Autorka místo pokračování ve sběru dat směřovala k teoretizování o tom, jak by školy mohly využívat principy daltonského plánu. I když se domnívám, že autorka měla cíleně pracovat s empirickými daty z pozorování, sepsání této třetí části považuji vlastně za logický tah, neboť míří na vytyčený cíl práce.

Závěrem: Autorka práce prokázala, že se v problematice daltonské pedagogiky dobře orientuje a propojuje umně teoretickou část s vlastními úvahami nad možnostmi pedagogického působení. I když v závěrech shrnuje předchozí teoretické uvažování nad možnostmi využívání daltonských principů, domnívám se, že hlavním přínosem této práce (především pro samotnou autorku) byla návštěva škol a sběr dat pozorování. Dle mého soudu klidně mohla získanému zjištění více věřit, interpretovat v širších souvislostech pedagogické reality, studované problematiky a sdělení z pozorování nenechat v kontextu celé práce (po celé té námaze s popisy dění ve třídách) „zapadnout“.

Práci celkově považuji za inspirativní a dovoluji si navrhnout (s ohledem na průběh obhajoby) hodnocení „**velmi dobře**“.

Doplňující otázky k obhajobě:

- 1) *Jaké důvody spatřujete ve zjištění, že Vámi vybrané daltonské školy se v prostředí družin od běžných škol v zásadě neliší?*
- 2) *Na str. 59 jste uvedla konkrétní příklad toho, jak by mohly být ve školní družině uplatňovány daltonské principy. Jakým způsobem se tento ilustrativní příklad liší od reality, kterou jste popisovala na základě vlastního pozorování?*